

Turun hovioikeus
Åbo hovrätt
Toimintakertomus vuodelta 2021

Kannen kuva: Ville Halonen

Sisällys

1. Presidentin katsaus.....	1
2. Hovioikeuden toiminnan vaikuttavuus	5
3. Hovioikeuden toiminnan tuloksellisuus.....	6
3.1. Toiminnan tehokkuus	6
Saapuneiden asioiden ja annettujen ratkaisujen määrien kehitys	6
Pääkäsittelyt	8
Jatkokäsittelylupasäännösten soveltaminen.....	8
Käsittelyaika.....	9
Käräjäoikeuksien ratkaisujen pysyvyys	10
Valitusluvat ja hovioikeuden ratkaisujen pysyvyys.....	11
3.2. Toiminnan taloudellisuus ja tuottavuus	12
3.3. Henkilöstö.....	13
Henkilöstön kehittäminen	13
Muutokset viranhaltijoiden osalta.....	13
4. Sisäisen valvonnan arviointi	14
5. Hovioikeuden muu toiminta.....	15
Hallinto	15
Lausuntovaliokunnan lausunnot.....	15
Muut lausunnot	15
Hovioikeuden henkilökunnan osallistuminen koko hallinnon alaa koskevaan kehitystyöhön.....	15
Alioikeuksien tarkastus	16
Koulutus	16
Tuomioistuinharjoittelu	16
Muita tapahtumia ja tilaisuuksia	16
Yhteistyö.....	17
6. Turun hovioikeuden organisaatio.....	18
Lainkäyttöosastot.....	18
Hovioikeuden presidentti ja hovioikeuden hallinto.....	18
7. Toimintakertomuksen hyväksyminen.....	19

1. Presidentin katsaus

Vuoden 2021 toimintaan vaikutti kaikilla yhteiskunnan aloilla edelleen määrävästi koronapandemia. Vuonna 2020 hovioikeudessa pandemian johdosta omaksutut uudet työtavat ja käytänteet muuttuivat vuoden 2021 edetessä rutiineiksi. Ohjeita henkilökunnan ja pääkäsittelyyn osallistuvien suojaamiseksi oli kuitenkin tarvetta useamman kerran tarkentaa ja muuttaa vallitsevan tartuntatilanteen mukaan. Myös hovioikeuden työsuojelutoimikunta piti kokouksia tavallista useammin arvioiden pandemiantilanteen kehitystä hovioikeuden toiminnan kannalta. Henkilökunnan vastuullisen toiminnan tuloksena hovioikeuden toimintakyky säilyi koko vuoden aikana hyvänä.

Hovioikeudessa ei vuoden 2021 aikana edelleenkään voitu ottaa vastaan ulkopuolisia vierailuryhmiä. Myös hovioikeuden sisäiset palaverit pidettiin suurelta osin etäyhteyksillä. Asianosaisten ja todistajien osallistuminen pääkäsittelyihin etäyhteyksiä käyttäen tuli vuoden aikana entistä yleisemmäksi. Korkein oikeus selvensi ratkaisuillaan KKO 2021:91 ja 92 sen, voiko tuomari osallistua pääkäsittelyyn videoyhteyden välityksellä.

Sähköisten työtapojen kehittäminen oli edelleen ajankohtaista vuonna 2021. Hovioikeuden AIPA-työryhmä jatkoi työtään ja kokoontui aktiivisesti. Ns. mini-AIPA-järjestelmä otettiin työryhmän jäsenten johdolla lainkäytön ratkaisutoiminnassa pilottikäyttöön. AIPA-työryhmä laati myös hyviä ohjeita henkilökunnalle. Haluankin esittää erityisen kiitoksen työryhmän jäsenille tehdystä sekä edelleen jatkuvasta työstä, jolla varmistamme sujuvan siirtymisen AIPA-järjestelmän käyttäjiksi, kun järjestelmä aikanaan valmistuu.

Vuonna 2021 oli jälleen rekrytointivuosi. Hovioikeudessa haettavaksi julistettujen neljän T12 palkkausluokan tuomarinvirkojen täyttö on kuitenkin tätä kirjoitettaessa edelleen kesken. Tuomarinvirkojen täyttö on hovioikeuden vaikutuspiirin ulkopuolisista syistä johtuen huomattavasti hidastunut, ja kestää nykyään jopa kokonaisen vuoden. Tätä ei voida pitää kohtuullisena aikana tuomarinvirkojen osalta.

Hovioikeuden esittelijöiden osalta rekrytointi oli vilkasta. Puolet viroista, eli 10 esittelijän virkaa täytettiin vuoden 2021 aikana. Hovioikeuden esittelijöiden osalta on havaittavissa, että he yhä nopeammin siirtyvät urallaan eteenpäin hoitamaan määräaikaista tuomarin tehtäviä. Tämä on viime vuosina selvästi lisännyt määräaikaisten esittelijöiden rekrytointitarvetta. Turussa oleva oikeudellinen keskittymä, joka käsittää oikeustieteellisen yliopisto-opetuksen ja Turussa toimivat isot tuomioistuimet, luo kuitenkin hyvät edellytykset rekrytoinnille. Tilanne tulee entisestäänkin parantumaan, kun Åbo Akademi, sille 13.1.2022 myönnetyn oikeuden perusteella, ryhtyy kouluttamaan oikeustieteen maistereita.

Myös kansliahenkilökunnan osalta rekrytointi oli vuoden aikana vilkasta. Kansliahenkilökunnan virat ovat herättäneet laajaa kiinnostusta, ja hovioikeus on saanut virkoihin hyviä hakijoita. Edellisiin vuosiin verrattuna hakemusten määrässä oli kuitenkin havaittavissa laskua. Työtapojen muuttuessa kansliahenkilökunnalta edellytetään yhä laajempaa osaamista. Lainkäyttösihteereiden osallistumisesta pääkäsittelyihin saatiin vuoden aikana hyviä kokemuksia. Hovioikeuden kirjaamossa sähköisten työtapojen lisääntynyt käyttö lisäsi työpainetta.

Turun hovioikeuden toiminta lukuina kuvataan tarkemmin edempänä tässä kertomuksessa. Yleisellä tasolla voi kuitenkin todeta, että hovioikeuksiin saapuneiden asioiden määrä nousi vuoteen 2020 verrattuna. Myös Turun hovioikeuteen saapui vuoteen 2020 verrattuna enemmän asioita.

Hovioikeuteen saapuvien asioiden määrä oli kuitenkin ennakoitua pienempi. Tämä johti siihen, että hovioikeus ei ratkaistujen asioiden ja annettujen ratkaisujen osalta voinut saavuttaa syksyllä 2020 asetettua ratkaisutavoitetta. Syksyn 2021 tulosneuvotteluissa asetetun korjatun ratkaisutavoitteen hovioikeus sen sijaan ylitti. Turun hovioikeus kykeni myös ainoana hovioikeutena ratkaisemaan enemmän asioita kuin mitä hovioikeuteen saapui. Muihin hovioikeuksiin verrattuna Turun hovioikeudessa ratkaistiin eniten asioita ja annettiin eniten ratkaisuja laskettuna per jäsen. Myös yli 12 kuukautta vireillä olleiden asioiden määrä laski vuoden aikana yli 30 %. Vaikka Turun hovioikeus on hyvin tehokas, vireillä olevien asioiden lukumäärä on edelleen pysynyt korkeana.

Pääkäsittelyssä käsiteltiin runsaat 25 % asioista, eli suunnilleen saman verran kuin vuonna 2020. Verrattuna vuoteen 2020 pääkäsittelyihin käytetty tuntimäärä nousi 380 tunnilla, eli yli 20 %. Matkakäräjillä Tampereella ja Maarianhaminassa käsiteltiin 11 asiaa, eli vain puolet vuoden 2020 määrästä. Maan ruotsin kielellä käsiteltävistä ja ratkaistavista muutoksenhakuasioista valtaosa käsiteltiin ja ratkaistiin edelleen Turun hovioikeudessa.

Keskimääräinen käsittelyaika ylitti Turun hovioikeudessa maan keskiarvon vain 0,1 kuukaudella. Pääkäsittelyssä ratkaistavien asioiden osalta käsittelyaika oli Turun hovioikeudessa kuitenkin selvästi lyhyempi kuin toisessa suuressa hovioikeudessa, Helsingin hovioikeudessa.

Tuomioistuinlain 9 luvun 4 §:n 1 momentin nojalla tuomari on velvollinen ylläpitämään ja kehittämään laintuntemustaan, oikeudellista osaamistaan ja ammattitaitoaan. Elinikäinen oppiminen koskee tietenkin myös hovioikeuden muita työntekijöitä. Vuoden 2021 aikana hovioikeudessa hyödynnettiin koulutuksissa pääosin etä- ja verkko-opiskelua. Poikkeuksen muodosti Korkeimman oikeuden järjestämä hovioikeuksien lainkäyttöhenkilökunnalle suunnattu hovioikeuspäivä, johon oli mahdollisuus osallistua sekä etäyhteydellä että paikan päällä Helsingissä.

Hovioikeus on vuonna 2021 vallinneissa olosuhteissa saavuttanut hyvän tuloksen. Tästä haluan esittää koko henkilökunnalle parhaimmat kiitokset. Koska syksyllä tapahtuvan eläköitymisen vuoksi tämä on viimeinen katsaukseni, haluan myös kiittää koko henkilökuntaa siitä miellyttävästä työyhteisöstä, johon minulla oli mahdollisuus liittyä vuonna 2016. Samalla esitän hovioikeuden puolesta kiitokset hyvästä yhteistyöstä hovioikeuden tuomiopiirin käräjäoikeuksille ja muille sidosryhmille.

Kenneth Nygård
hovioikeuden presidentti

Presidentens översikt

Verksamheten år 2021 påverkades fortfarande inom alla samhällssektorer starkt av coronapandemin. De nya arbetssätt och förfaranden som tagits i bruk i hovrätten år 2020 blev då året framskred till rutiner. Det fanns dock med beaktande av smittoläget anledning att flera gånger precisera och ändra de anvisningar som givits för att skydda personalen samt de som deltog i huvudförhandlingarna. Hovrättens arbetarskyddskommission möttes också fler gånger än brukligt och utvärderade pandemisituationens utveckling i förhållande till hovrättens verksamhet. På grund av personalens ansvarsfulla agerande förblev hovrättens funktionsförmåga under hela året god.

Inte heller år 2021 kunde hovrätten ta emot utomstående besöksgrupper. Också hovrättens interna möten hölls till stora delar på distans. Det blev allt vanligare att parter och vittnen deltog i huvudförhandlingarna på distans. Högsta domstolen klargjorde genom avgörandena HD 2021:91 och 92 om en domare kunde delta i huvudförhandlingen på distans.

En utveckling av de elektroniska arbetsmetoderna var år 2021 fortfarande aktuell. Hovrättens AIPA-arbetsgrupp fortsatte sitt arbete och sammankom aktivt. Det sk. mini-AIPA-systemet togs under ledning av arbetsgruppens medlemmar i pilotbruk inom rättsskipningen. AIPA-arbetsgruppen uppgjorde också goda anvisningar för personalen. Jag vill därför framföra ett särskilt tack till medlemmarna i arbetsgruppen för det gjorda och fortfarande pågående arbetet, med vilket vi säkerställer en smidig övergång till användning av AIPA-systemet, när systemet i sinom tid blir färdigt.

År 2021 var igen ett rekryteringsår. Tillsättningen av fyra domartjänsterna i löneklass T12, som lediganslogs i hovrätten, är dock fortfarande då detta skrivs inte slutförd. Tillsättandet av domartjänster har på grund av omständigheter som hovrätten inte kan påverka i betydande utsträckning fördröjts och kan numera tom. ta ett helt år. Detta kan inte anses vara en skälig tid för domartjänster.

Beträffande hovrättens föredragande var rekryteringen livlig. Hälften av tjänsterna, dvs. 10 föredragandetjänster tillsattes under år 2021. En iakttagelse beträffande hovrättens föredragande är att de allt snabbare går framåt i karriären för att sköta tidsbundna domaruppdrag. Detta har under de senaste åren kraftigt ökat rekryteringsbehovet av tidsbundna föredragande. Det rättsliga kluster som finns i Åbo och som består av den juridiska universitetsutbildningen och de i Åbo verksamma stora domstolarna, skapar dock goda rekryteringsförutsättningar. Situationen kommer ytterligare att förbättras då Åbo Akademi, med stöd av det 13.1.2022 beviljade tillståndet, startar en utbildning för juris magisters examen.

Också beträffande kanslipersonalen var rekryteringen under året livlig. Kanslipersonalens tjänster har väckt stort intresse och hovrätten har erhållit många bra sökande till tjänsterna. I jämförelse med tidigare år kunde dock ett minskat antal ansökningar skönjas. Då arbetssätten förändras förutsätts av kanslipersonalen ett allt bredare kunnande. Hovrätten fick under året goda erfarenheter av att lagskipningssekreterarna deltog i huvudförhandlingar. I hovrättens registratorskontor ökade arbetstrycket pga. den utökade användningen av elektroniska arbetsmetoder.

Åbo hovrätts verksamhet presenteras i siffror närmare senare i denna berättelse. På ett allmänt plan kan dock konstateras att antalet inkommande ärenden ökade i alla hovrätter jämfört med år 2020. Också till Åbo hovrätt inkom fler ärenden jämfört med år 2020. Antalet inkomna

ärenden underskred dock det på förhand beräknade antalet. Detta medförde att hovrätten inte beträffande avgjorda ärenden och givna avgöranden kunde uppnå det resultatmål som uppsatts hösten 2020. Hovrätten överskred däremot det reviderade resultatmål som uppsattes vid resultatförhandlingarna hösten 2021. Åbo hovrätt kunde också som enda hovrätt avgöra fler ärenden än det inkom. I jämförelse med de övriga hovrätterna avgjordes i Åbo hovrätt flest ärenden och gavs flest avgöranden räknat per ledamot. Också antalet av de ärenden som varit anhängiga över 12 månader sjönk under året med över 30 %. Även om Åbo hovrätt är mycket effektiv har antalet anhängiga ärenden förblivit högt.

Drygt 25 % av ärendena handlades i huvudförhandling, eller således ungefär lika mycket som år 2020. Jämfört med år 2020 steg antalet huvudförhandlingstimmarna med 380 timmar, eller således med över 20 %. Vid reseting i Tammerfors och i Mariehamn handlades 11 ärenden eller således endast hälften av antalet år 2020. Majoriteten av de besvärärenden som i hovrätterna handläggs och avgörs på svenska, handlades fortsättningsvis i Åbo hovrätt.

Den genomsnittliga handläggningstiden översteg i Åbo hovrätt riksgenomsnittet med endast 0,1 månad. Beträffande de ärenden som avgjordes i huvudförhandling var handläggningstiden i Åbo hovrätt dock klart kortare än i den andra stora hovrätten, Helsingfors hovrätt.

Med stöd av domstolagens 9 kap. 4 § 1 mom. ska en domare upprätthålla och utveckla sin lagkunskap, sitt juridiska kunnande och sin yrkesskicklighet. Livslångt lärande gäller naturligtvis också hovrättens övriga personal. Under år 2021 utnyttjades vid hovrätten huvudsakligen distans- och nätbaserad undervisning i fortbildningen. Ett undantag var dock den av Högsta domstolen anordnade hovrättsdagen, som riktade sig till hovrätternas lagskipningspersonal, som det var möjligt att delta i såväl på distans som på plats i Helsingfors.

Hovrätten har under rådande omständigheter år 2021 uppnått ett gott resultat. För detta vill jag framföra ett stort tack till hela personalen. Då denna översikt på grund av min pensionering kommande höst är min sista, vill jag också tacka hela personalen för den angenäma arbetsgemenskap som jag hade förmånen att få ansluta mig till år 2016. Samtidigt framför jag också för hovrättens del vårt tack till hovrättsdomkretsens tingsrätter och övriga samarbetspartner för ett gott samarbete.

Kenneth Nygård
Hovrättspresident

2. Hovioikeuden toiminnan vaikuttavuus

Tuomioistuinten ja siten myös hovioikeuden tehtävänä voidaan sanoa olevan oikeus- ja yhteiskuntarauhan turvaaminen. Hovioikeuden on ratkaistava sen tutkittavaksi saatetut riita- ja rikosasiat oikein. Hovioikeuden on lisäksi huolehdittava siitä, että sen toimintatavat ja hovioikeudessa noudatettava menettely täyttää oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin vaatimukset. Tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että hovioikeus toimii tehokkaasti, toimintavuoden aikana on ratkaistava riittävä määrä asioita kohtuullisessa ajassa ja että asianosaisia, heidän asiamiehiään ja muita hovioikeusprosessissa esiintyviä henkilöitä kohdellaan asianmukaisella tavalla. Hyvään hallintoon sisältyvän palveluperiaatteen mukaisesti hovioikeudessa asioivien on saatava mahdollisimman laadukasta palvelua.

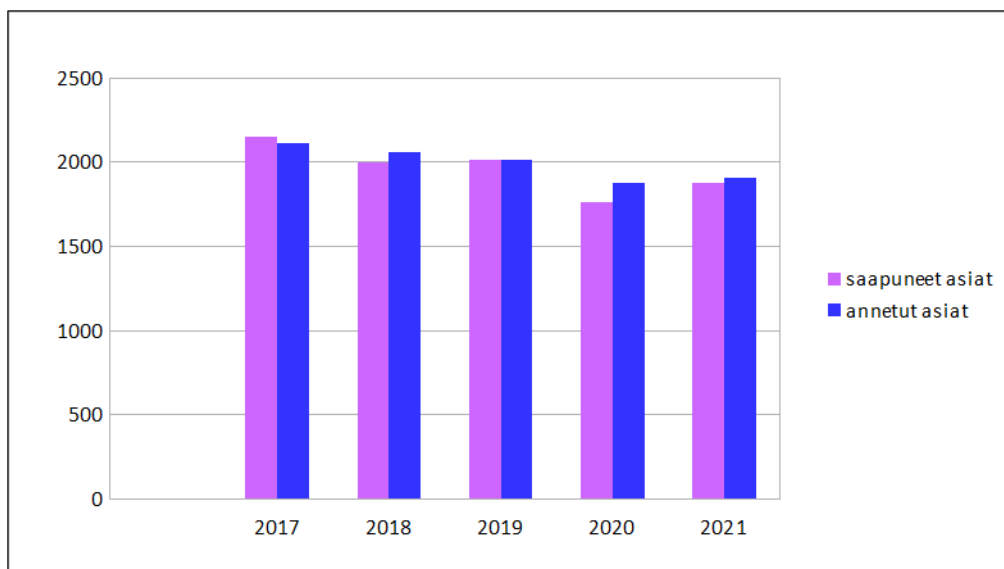
Hovioikeuden käytettävissä ei ole tietoa siitä, miten sen toiminnan onnistumista voidaan arvioida kaikissa edellisessä kappaleessa mainituissa asioissa. Hovioikeudessa ei esimerkiksi ole tehty tutkimusta siitä, millaista asianosaisten tai heidän asianajajiensa kohtelu on ollut ja miten hyvin hovioikeudessa asioineita henkilöitä on palveltu. Hovioikeuden käytettävissä olevat tiedot kuvaavat paremmin toiminnallista tehokkuutta ja tuottavuutta kuin toiminnan suoranaista yhteiskunnallista vaikuttavuutta.

Hovioikeuden toiminnan vaikuttavuutta voidaan arvioida seuraavassa jaksossa - Hovioikeuden toiminnan tuloksellisuus - olevien tietojen perusteella. Erityisesti viitataan tulostavoitteen saavuttamista, ratkaistujen asioiden lukumäärää, käsittelyaikoja, käräjäoikeuksien tuomioiden muuttumista hovioikeudessa sekä valituslupahakemusten määrää ja hovioikeuden tuomioiden muuttumista korkeimmassa oikeudessa koskeviin tietoihin.

3. Hovioikeuden toiminnan tuloksellisuus

3.1. Toiminnan tehokkuus

Saapuneiden asioiden ja annettujen ratkaisujen määrien kehitys

Vuosina 2017-2021 saapuneiden asioiden, annettujen ratkaisujen ja siirtyneiden asioiden toteutuneiden määrien vertailu tavoitteeksi asetettuihin lukuihin. Vuodelle 2021 sovitun suunnitelman tavoitteita on laskettu vuoden 2022 tulosneuvotteluiden yhteydessä Covid-19 -epidemiasta johtuen.

	Saapuneet asiat		Annetut ratkaisut		Siirtyneet asiat	
	tavoite	toteutunut	tavoite	toteutunut	tavoite	toteutunut
2021	1 950	1 875	1 900	1 905	979	930
2020	1 750	1 761	1 850	1 875	879	959
2019	1 950	2 017	2 000	2 016	1 237	1 079
2018	2 300	2 000	2 150	2 060	1 345	1 078
2017	2 300	2 153	2 070	2 110	1 584	1 137

Saapuneiden asioiden jakauma vuosina 2017-2021:

Saapuneet asiat	2017	2018	2019	2020	2021
- riita	549	466	549	435	471
- rikos	1 452	1 405	1 334	1 204	1 281
- muut (ulosotto-, hakemus ym.)	152	129	134	122	123
Yhteensä	2 153	2 000	2 017	1 761	1 875

Hovioikeuteen vuonna 2021 saapuneista asioista rikosjuttuja oli 68,3 % ja riita-asioita 25,1 %. Vuoteen 2020 verrattuna saapuneiden rikos- ja riita-asioiden prosentuaalinen osuus on säilynyt suunnilleen samana.

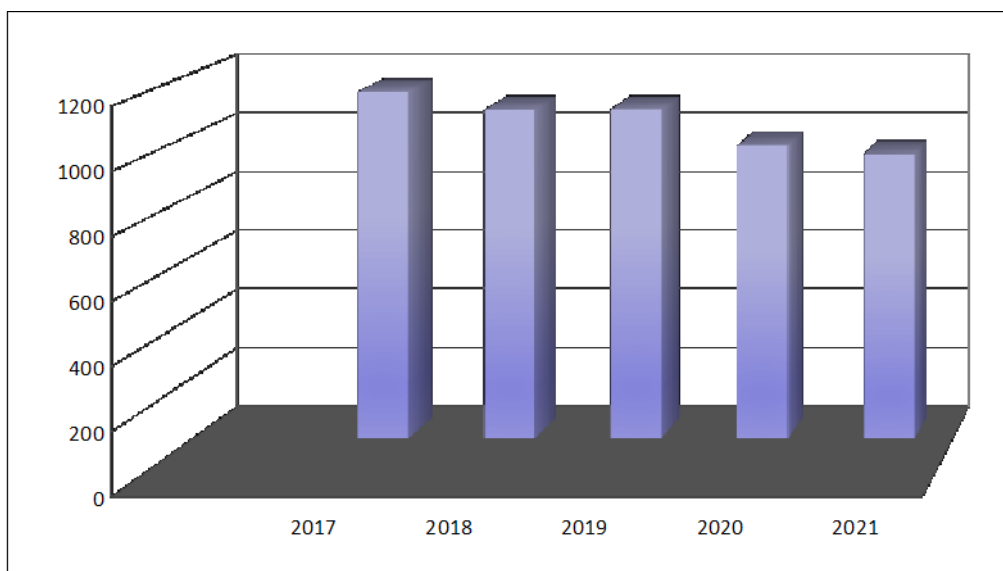
Saapuneet asiat tuomioistuimittain ja asiaryhmittäin vuonna 2021.

E = virkasyyteasia
H = hakemusasia
R = rikosasia
S = siviiliasia
U = ulosottoasia

	E	H	R	S	U	Yht
Kanta-Hämeen kärjäoikeus	-	6	148	58	-	212
Pirkanmaan kärjäoikeus	-	14	677	186	29	906
Turun hovioikeus	-	19	-	-	-	19
Varsinais-Suomen kärjäoikeus	-	19	424	211	22	676
Ålands tingsrätt	-	-	32	15	1	48
Muita	4	9	-	1	-	14
Kaikkiaan	4	67	1 281	471	52	1 875

Hovioikeuteen saapuneista asioista Pirkanmaan kärjäoikeudesta tulleita oli 48,3 prosenttia ja Varsinais-Suomen kärjäoikeudesta 36,1 prosenttia. Ruotsinkielisiä asioita saapui 62 kappaletta eli 3,3 prosenttia hovioikeuteen tulleista asioista.

Vuoden lopussa antamatta olevien asioiden määrän kehittyminen vuosina 2017-2021:

Pääkäsitelyt

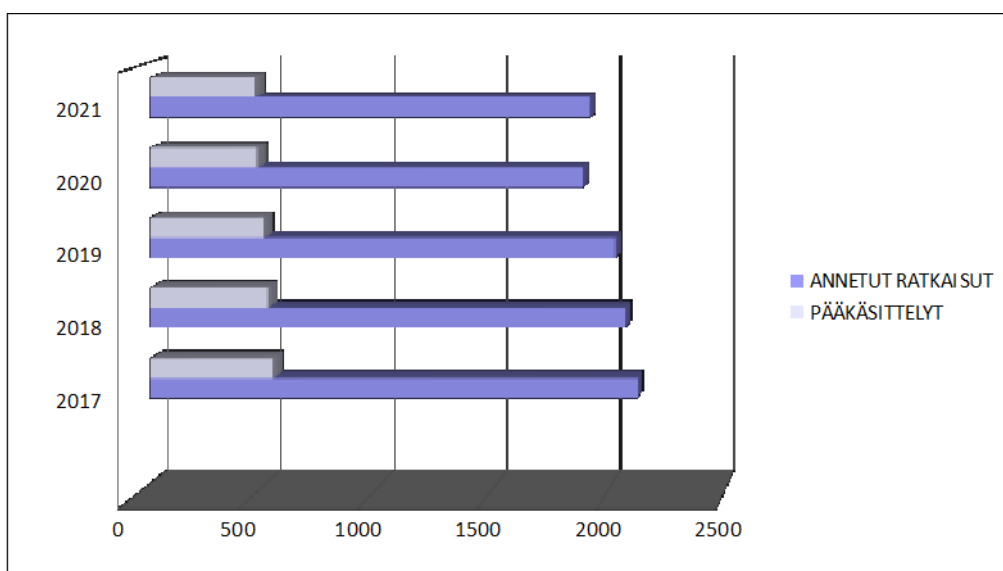
Pääkäsitelyjä pidettiin kertomusvuonna 491 kpl.

Esittelystä ja pääkäsitelyssä ratkaistujen asioiden määrät sekä pääkäsitelyihin käytetyt tunnit vuosina 2017-2021:

Ratkaistu	2017	2018	2019	2020	2021
- esittelystä	1 583	1 548	1 544	1 404	1 451
- pääkäsitelyssä	525	512	472	470	454
- annettu ratkaisuja	2 110	2 060	2 016	1 875	1 905
Pääkäsitelyjen aika (h)	2 234	1 930	2 095	1 674	2 065

Annetuista asioista pääkäsitelyssä ratkaistiin vuonna 2021 23 %.

Pääkäsitelyiden ja annettujen ratkaisujen suhde vuosina 2017-2021:

Jatkokäsittelylupasäännösten soveltaminen

Jatkokäsittelylupasäännösten soveltaminen annetuissa asioissa vuonna 2021:

Jatkokäsittelylupasäännökset soveltuneet kokonaan tai osittain	Jatkokäsittelylupasäännökset eivät ole soveltuneet	Lupa evätty
1539	338	719

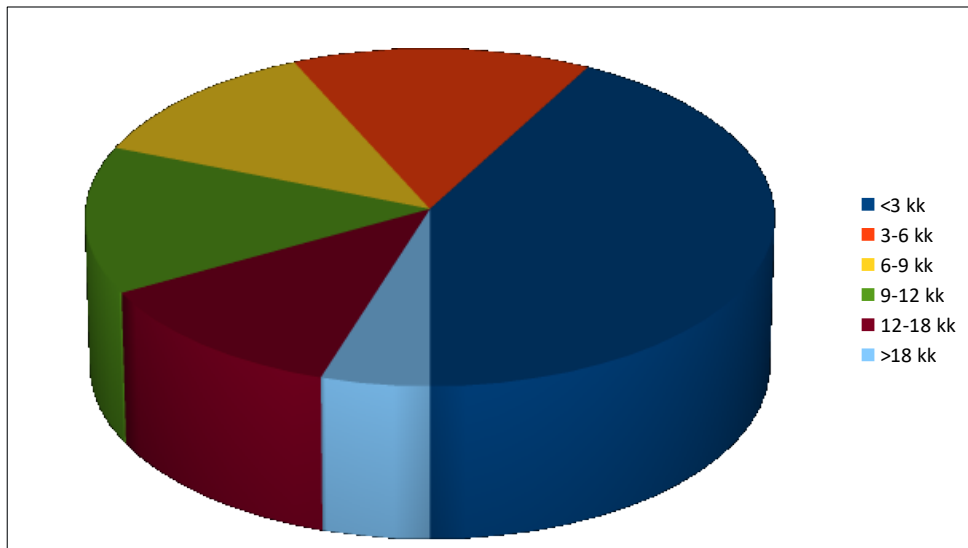
Käsittelyaika

Tavoitteena oli, että esittelystä ratkaistavien asioiden keskimääräinen käsittelyaika on 5,2 kuukautta (toteutunut 4,8). Asioissa, joissa ei myönnetä jatkokäsittelylupaa, hovioikeuden tavoitteena oli, että keskimääräinen käsittelyaika on 2,0 kuukautta (toteutunut 2,1). Pääkäsittelyssä ratkaistavien asioiden osalta hovioikeuden tavoitteena oli, että keskimääräinen käsittelyaika on 13,5 kuukautta (toteutunut 12,1).

Asioiden keskimääräinen käsittelyaika asiaryhmittäin vuosina 2017-2021:

Diaari-ryhmä	kpl	Keskimääräinen käsittelyaika
2021		
E	5	6,9 kk
H	67	3,6 kk
R	1 318	6,7 kk
S	453	6,6 kk
U	62	4,4 kk
Yhteensä	1 905	6,5 kk
2020		
E	2	1,3 kk
H	69	3,3 kk
R	1 307	7,4 kk
S	451	7,7 kk
U	46	3,3 kk
Yhteensä	1 875	7,2 kk
2019		
E	1	7,0 kk
H	70	3,4 kk
R	1 346	6,5 kk
S	540	6,3 kk
U	59	3,4 kk
Yhteensä	2 016	6,3 kk
2018		
E	0	
H	66	3,6 kk
R	1 402	6,2 kk
S	519	6,9 kk
U	73	3,3 kk
Yhteensä	2 060	6,2 kk
2017		
E	2	5,7 kk
H	83	3,4 kk
R	1 410	5,9 kk
S	549	6,4 kk
U	66	2,9 kk
Yhteensä	2 110	5,8 kk

Asioiden keskimääräinen käsittelyaika havainnollistettuna (vuosi 2021):

Käräjäoikeuksien ratkaisujen pysyvyys

Käräjäoikeuksien ratkaisujen pysyvyys vuonna 2021 annetuista ratkaisuista ratkaisustunnoittain:

Esittelyasioissa käräjäoikeuden ratkaisua on muutettu perustelujen ja lopputuloksen osalta 15,7 %:ssa, ei ole muutettu tai muutettu vain perusteluja 16,8 %:ssa ja jatkokäsittelylupaa ei ole myönnetty 49,6 %:ssa asioista. Käräjäoikeuteen on palautettu uudelleenkäsiteltäväksi 1,9 % asioista.

Pääkäsittelyasioissa käräjäoikeuden ratkaisua on muutettu 46,3 %:ssa, ei ole muutettu tai muutettu vain perusteluja 46,3 %:ssa asioista.

Muita ratkaisun lopputuloksia ovat mm. ”tutkimatta”, ”vahvistettu sovinto” ja ”jäänyt sillensä”. Näiden prosentuaalinen osuus on vähäinen.

Valitusluvut ja hovioikeuden ratkaisujen pysyvyys

Korkein oikeus on vuonna 2021 antanut valitusluvan 20 hovioikeuden ratkaisemassa asiassa. Valituslupahakemuksia on hylätty 317. Kertomusvuonna korkein oikeus on antanut ratkaisun 26 asiassa. Hovioikeuden ratkaisu on muutettu 10 asiassa, kumottu 9 asiassa, kumottu ja palautettu hovioikeuden tutkittavaksi 4 asiassa. Hovioikeuden ratkaisua ei ole muutettu 3 asiassa.

Korkeimmalle oikeudelle tehdyt valituslupapyyntöet vuosina 2017-2021 Turun hovioikeuden osalta:

Rikos (R) ja riita (S)

	Annetut asiat	Valituslupaa pyydetty	Osuus annetuista
2021			
R	1 318	210	15,9%
S	453	140	30,9%
Muut	134	37	27,6%
Yhteensä	1 905	387	20,3%
2020			
R	1 307	163	12,5%
S	451	107	23,7%
Muut	117	17	14,5%
Yhteensä	1 875	287	15,3%
2019			
R	1 346	206	15,3%
S	540	133	24,6%
Muut	130	37	28,5%
Yhteensä	2 016	376	18,7%
2018			
R	1 401	227	16,2%
S	520	134	25,8%
Muut	139	36	25,9%
Yhteensä	2 060	397	19,3%
2017			
R	1 410	229	16,2%
S	549	149	27,1%
Muut	151	34	22,5%
Yhteensä	2 110	412	19,5%

3.2. Toiminnan taloudellisuus ja tuottavuus

Hovioikeuden toiminnan taloudellisuus ja tuottavuus vuosina 2017-2021:

	2017	2018	2019	2020	2021
Toimintamääräraha (€)					
myönnetty	7 781 800	8 125 000	7 716 200	8 169 000	7 331 597
siirtyneet ed. vuodelta	443 108	166 061	464 846	183 634	302 912
käytetty	8 058 847	7 826 215	7 997 412	8 049 722	7 533 802
siirtyneet seur. vuodelle	166 061	464 846	183 634	302 912	100 707
Henkilöstömäärä (htv)	98,7	96,7	96,8	98,7	100,2
Annetut asiat	2 110	2 060	2 016	1 875	1 905
Taloudellisuus*					
tavoite	1 757	1 629	1 706	1 709	1 685
toteutunut	1 740	1 722	1 874	1 933	1 965
Tuottavuus*					
tavoite	47	51	49	49	44
toteutunut	47	47	44	42	43

*)

Taloudellisuus = toimintamenot/työmäärä

Tuottavuus = työmäärä / htv

Laskennan perusteena on työmäärä, jossa on otettu painokertoimien avulla huomioon asiaryhmien välinen työmääräero.

3.3. Henkilöstö

Hovioikeudessa on 37 tuomarin virkaa, 22 esittelijän virkaa, kansliapäällikön virka, 6 asessorin virkaa sekä 31 kansliahenkilökunnan virkaa.

Pandemiatilanne ja siitä johtuneet kokoontumisrajoitukset ovat asettaneet kertomusvuonna toiminnalle haasteita. Hovioikeus on ottanut käyttöön henkilöstön työssäjaksamista tukeakseen ePassin, johon sisältyy liikunta- & kulttuurietu sekä lounasetu. Syksyllä järjestettiin tuolijoogatunteja erityisesti istumatyön aiheuttaman rasituksen vähentämiseksi sekä Terveystalon kanssa mindfulness-webinaareja. Lisäksi syksyllä pidettiin hovioikeuden virkistyspäivä sekä hovioikeuden pikkujoulu.

Henkilöstön kehittäminen

Koulutusyhteistyö Turun yliopiston kanssa on jatkunut. Hovioikeus järjestää ruotsin kielen opetusta henkilökunnalle. Lainkäyttöhenkilökunta osallistuu myös Heltin stipendirahastosäätiön järjestämiin koulutuksiin yhdessä Varsinais-Suomen käräjäoikeuden kanssa sekä Turun yliopiston ja oikeusministeriön järjestämiin täydennyskoulutuksiin.

Muutokset viranhaltijoiden osalta

Kertomusvuonna on jäänyt eläkkeelle 3 hovioikeuden jäsentä ja 1 kansliahenkilökuntaan kuuluvaa. Muihin tehtäviin siirtyi hovioikeuden esittelijöistä 5 ja kansliahenkilökunnasta 2 henkilöä.

Vakinaisiin hovioikeudenneuvoksen virkoihin tehtiin 6 nimitystä.

Tuomarikoulutettavia asessoreita hovioikeuteen nimitetään vuosittain kaksi henkilöä.

Vakinaisiin esittelijän virkoihin tehtiin 10 nimitystä.

Kansliahenkilökunnan virkoihin tehtiin 7 nimitystä.

4. Sisäisen valvonnan arviointi

Virastot vastaavat itse toimintaansa koskevasta sisäisestä valvonnasta.

Hovioikeuden sisäiseen valvontaan osallistuu yleisesti ottaen hovioikeuden koko organisaatio. Valvonnan keinoja ovat muun muassa tarkoituksenmukaisten toimintamenetelmien ja asianmukaisen työnjaon omaksuminen, määrärahojen käytön kontrollointi, tulostavoitteen toteutumisen, asioiden käsittelyn etenemisen ja käsittelyaikojen seuraaminen sekä koulutus ja tiedonkulku. Yksittäiset lainkäyttöratkaisut ovat sidottuja lakiin ja päätökset tehdään voimassa olevia säännöksiä noudattaen. Hovioikeuden toiminta, toimintatavat ja hallinnolliset menettelyt perustuvat niitä koskeviin säädöksiin, hovioikeuden työjärjestykseen ja sisäisiin ohjeisiin. Talouden laillisuuden ja tuloksellisuuden varmistamiseksi hovioikeus noudattaa Tuomioistuinlaitoksen taloussääntöä.

Tulosneuvottelut käydään Tuomioistuinviraston kanssa. Tulostavoite jaetaan osastoille ja sen toteutumista seurataan. Tulostavoitteen toteutumista valvoo presidentti ja sitä seurataan johtoryhmässä sekä osastojen kokouksissa. Hovioikeus valvoo lisäksi jatkuvasti työtilanteen kehittymistä. Erityistä huomiota on kiinnitetty vanhoihin, yli vuoden vireillä olleisiin asioihin. Budjettineuvottelujen yhteydessä hovioikeus suorittaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arvioinnin, joka toimitetaan Tuomioistuinvirastolle. Kansliapäällikkö laati vastauksen yhdessä johtoryhmän kanssa.

Hovioikeuden presidentti, osaston johtajat, apulaisosastonjohtajat, kansliapäällikkö ja lähiesimiehet seuraavat henkilökunnan toimintaa. Kukin työntekijä vastaa toimenkuvansa sekä tulos- ja kehityskeskusteluissa sovittujen tavoitteiden mukaisesti työnsä tuloksellisuudesta ja laadusta.

Hovioikeudessa toimii tietoturvyöryhmä, johon tietosuojavastaavan ja kansliapäällikön lisäksi osallistuu kirjaaja ja ICT-yhdyshenkilö virkansa puolesta sekä hovioikeuden esittelijä ja lainkäyttösihteeri.

Hovioikeuden johdon käsityksen mukaan viraston sisäinen valvonta ja siihen liittyvä riskienhallinta on järjestetty asianmukaisesti ja riittävästi.

5. Hovioikeuden muu toiminta

Hallinto

Johtoryhmä kokoontui 14 kertaa.

Lausuntovaliokunnan lausunnot

Lausuntovaliokunta antoi 10 lausuntoa hovioikeuspiirin tuomarin virkojen täyttämistä.

Muut lausunnot

Hovioikeus antoi kertomusvuonna lausunnon seuraavista asioista:

- Määräys valtion viranomaisten arkistoitavien asiakirjojen siirtämisestä Kansallisarkistoon
- Valtion kiinteistöstrategian päivittämissuunnitelman ohjausryhmän ja sen alaisen sihteeristön laatiman ehdotuksen valtion kiinteistöstrategiaksi 2030 pohjalta muodostetut linjaukset (VN/6761/2021)
- Arviomuistio oikeudenkäyntikulut riita-asioissa, oikeusministeriön julkaisu 2021:16
- Työryhmän ehdotus valtion toimitilastrategiaksi (OH 00334/21)
- Tuomareiden koulutus uudistuksen vaikutuksista laadittu selvitys (VN/10194/2021)
- Tuomareiden koulutus uudistuksen vaikutuksista laadittu selvitys
- Videotallennustyöryhmän mietintö suullisen todistelun vastaanottaminen tallenteelta (OM 2020:20)
- Maksuvälinepetosdirektiivin täytäntöönpanosta annettu mietintö, Oikeusministeriön mietintöjä ja lausuntoja 2020:4 (VN/12187/2020)
- Lisäksi hovioikeus on antanut Tuomioistuinvirastolle kommentit suullisen todistelun vastaanottamisesta videotallenteelta sekä hallituksen esityksestä eräiden lakien valitustietä koskevan sääntelyn ja eräiden teknisten seikkojen päivittämiseksi (OM 531/21)

Hovioikeuden henkilökunnan osallistuminen koko hallinnon alaa koskevaan kehitystyöhön

- Hovioikeuden presidentti ja hovioikeudenlaamanni toimivat varajäseninä Tuomarivalintalautakunnassa.
- Hovioikeudenlaamanni toimii varapuheenjohtajana Tuomioistuinviraston johtokunnassa.
- Hovioikeuden osaston johtaja toimii varapuheenjohtajana Suomen asianajajaliiton valvontatoimikunnassa.
- Hovioikeuden apulaisosastonjohtaja toimii kansainvälisen tuomariliiton jäsenenä.
- Hovioikeuden jäsen toimii varajäsenenä Tuomarinkoulutuslautakunnassa.
- Kansliapäällikkö toimii jäsenenä Tuomioistuinviraston riskienhallinnan verkostossa ja AIPA henkilöstörakennetyöryhmässä.
- Hallintosihteerit toimii jäsenenä oikeuslaitoksen yleisen sopimusalan arviointi- ja kehittämissuunnitelmassa.

- Informaatikko toimii projektipäällikkönä hallinnonalan kirjastojärjestelmän uusimishankkeessa sekä sihteerinä oikeusministeriön hallinnonalan tietopalvelutyöryhmässä.

Alioikeuksien tarkastus

Alioikeuksien tarkastajana toimi hovioikeuden esittelijä ja tarkastukseen osallistui osastonjohtaja. Tarkastus suoritettiin vuonna 2021 Kanta-Hämeen käräjäoikeudessa ja Pirkanmaan käräjäoikeudessa. Alioikeuksien tarkastuksesta laaditaan erillinen kertomus.

Koulutus

- Elatusapupäätösten täytäntöönpanokelpoisuudesta, Kelan lakimies Kauko Kivimäki 2.1.2021
- Tuomion kirjoittaminen, oikeusneuvos Tuomo Antila 29.1.2021
- Ajankohtaista oikeuskäytäntöä yhteisomistuksesta ja aviovarallisuussuhteista, professori Tuulikki Mikkola 5.2.2021 Heldt-koulutus
- KKO:n prosessioikeustapauksia, professori Mikko Vuorenpää 19.3.2021 Heldt-koulutus
- Muistin kehittyminen ja siihen liittyvät tavanomaiset virheet, oikeuspsykologi Anu Aromäki-Stratos ja Barnahus-hanke, Barnahus-hankkeen TYKS:n erityisvastuualueen aluekoordinaattori, psykologi, psykoterapeutti Johanna Pirinen 16.4.2021 Heldt-koulutus
- Insolvenssimenettelyjen prosessuaalisia ongelmia - yleistä vai erityistä prosessioikeutta?, apulaisprofessori Tuomas Hupli 21.5.2021
- Yhteisen rangaistuksen mittaaminen ja konkurrenssi, Turun hovioikeuden asessori Emmi Koironen 18.6.2021
- Työturvallisuusjuridiikkaa: velvollisuudet ja vastuut sekä velvoitetut tahot, KTT tutkijatohtori Enni Ala-Mikkula 10.9.2021
- Rangaistuksen määrääminen, esittelijäneuvos Ville Hinkkanen, vanhempi oikeussihteerä Heikki Kemppinen, käräjätuomari Elisa Savolainen, hovioikeudenneuvos Heidi Mylly, lainsäädäntöneuvos Lena Andersson ja professori Sakari Melander 14.10.2021
- Suomen Prosessioikeusyhdistyksen seminaari, käräjäoikeuskäsittelyn videoiminen ja tallenteiden varaan rakentuva muutoksenhaku 4.10.2021
- Mahdollistaja-koulutus lähiesimiehille / HAUS

Osa yllä mainituista koulutuksista on Varsinais-Suomen käräjäoikeuden Heldtin stipendirahastosäätiön turvin järjestettyä koulutusta ja osa Turun yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan järjestämää täydennyskoulutusta.

Asessorit osallistuvat heidän koulutusohjelmaansa sisältyviin koulutuksiin Helsingissä. Asessorien tutortuomarit saavat myös koulutusta tehtävänsä.

Tuomioistuinharjoittelu

Vuonna 2021 puolet tuomioistuinharjoittelustaan suoritti hovioikeudessa kaksi käräjänotaaria.

Muita tapahtumia ja tilaisuuksia

- Hovioikeuspiirin päällikkötuomareiden tapaaminen 15.1.2021

- Laskiaiskahvitarjoilu 16.2.2021
- Terveystalon työterveyspsykologi Kirsi Myllyn ryhmäohjaukset kevät-kesä 2021
- Vappujatkot 3.5.2021
- Virastopäällikköpäivät 10.-11.6.2021
- Valtionhallinnon harjoittelijoille suunnattu hovioikeuden toiminnan esittely, HowSpace-esittely 20.8.2021
- Irti kiireen kierteestä -etäkurssi Terveystalo / mindfulness-kurssi loka-marraskuu 2021
- Reload & Relax -tuolijoogatunteja loka-marraskuussa
- Tulosneuvottelut 3.11.2021
- Turun hovioikeus 398 vuotta, hovioikeuden ensimmäisen istunnon 31.10.1623 kunniaksi leivoskahvit
- Kansliahenkilökuntapäivä 5.11.2021
- Pikkujoulut 10.12.2021
- Joulukirkko 20.12.2021

Vierailuryhmien tutustuminen hovioikeuden toimintaan ja Akatemiataloon on ollut keskeytettynä.

Yhteistyö

Lakimiesharjoittelua jatkettiin yhteistyössä Turun yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan kanssa, tosin huhti-toukokuussa ei harjoittelijoita otettu. Tiedekunnan opiskelijat voivat suorittaa hovioikeudessa kuukauden pituisen harjoittelujakson, jolloin heitä perehdytetään käytännön lakimiestehtäviin. Opiskelijat voivat sisällyttää harjoittelunsa tiedekunnan opintojaksoihin ja osaksi korkeakoulututkintoaan.

6. Turun hovioikeuden organisaatio

Lainkäyttöosastot

Hovioikeus toimii osastoihin jakautuneena. Lainkäyttöasiat sekä muutoksenhakua ja ylimääräistä muutoksenhakua oikeushallintoasioissa koskevat asiat käsitellään ja ratkaistaan osastojen istunnoissa. Turun hovioikeudessa on kaksi osastoa. Kutakin osastoa johtaa osaston johtaja sekä osaston apulaisjohtaja. Osastolla voi olla jäsenenä hovioikeudenlaamanni, hovioikeudenneuvoksia ja asessoreita sekä esittelijöinä hovioikeuden esittelijöitä ja käräjänotaari. Lisäksi osastolla on notaareita, erityissihteereitä ja lainkäyttösihteereitä.

Hovioikeuden presidentti toimii istunnon puheenjohtajana osallistuessaan lainkäyttöasian ratkaisemiseen.

Hovioikeuden presidentti ja hovioikeuden hallinto

Hovioikeuden presidentti johtaa hallintoa. Hän ratkaisee ne hovioikeudelle kuuluvat hallintoasiat, joita ei ole säädetty tai määrätty hovioikeuden muun virkamiehen ratkaistavaksi.

Hovioikeudessa on johtoryhmä, jonka puheenjohtajana toimii hovioikeuden presidentti ja jäsenenä ovat osaston johtajat, osaston apulaisjohtajat ja kansliapäällikkö. Johtoryhmä toimii presidentin apuna hovioikeuden toiminnan johtamisessa ja kehittämisessä.

Hovioikeuden työjärjestyksen mukaan hovioikeuden hallinnosta huolehtii kansliapäällikkö. Hallintoasioissa hovioikeuden presidenttiä ja kansliapäällikköä avustavat hallintosihteeri, johdon sihteeri, kaksi talous- ja henkilöstösihteeriä sekä taloussihteeri. Informaatikon tehtävänä on vastata hovioikeuden sisäisestä tietopalvelusta. Kirjaamon henkilökunta huolehtii kirjaajan johdolla asiakirjahallinnosta, arkistoinnista sekä asiakaspalvelusta. Virastomestarien pääasiallisena tehtävänä on huolehtia pääkäsitelyjen turvallisuudesta.

7. Toimintakertomuksen hyväksyminen

Hyväksyn edellä olevan Turun hovioikeuden toimintakertomuksen vuodelta 2021.

Turun hovioikeudessa 23.6.2022

Hovioikeuden presidentin estyneenä ollessa

Hovioikeudenlaamanni Asko Nurmi